

Верховний
Суд

ОГЛЯД РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

За період з 09.09.2019 по 13.09.2019

2019/31

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Дата прийняття:	10/09/2019
Дата набуття статусу остаточного:	10/12/2019 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенція).
Назва:	CASE OF PRYANISHNIKOV v. RUSSIA (Application no. 25047/05)
Зміст:	<p>Заявником у даній справі виступав продюсер, який володів правами інтелектуальної власності на більше ніж 1500 фільмів еротичного змісту.</p> <p>Фільми були схвалені для публічного відтворення Міністерством культури для аудиторії віком від 18 років, і заявник отримав відповідні ліцензії на їх розповсюдження. Заявник також є продюсером фільму «Місто майбутнього», який містив його передвиборчу програму під час виборів на посаду губернатора м. Санкт-Петербурга у 2003 році.</p> <p>У 2003 році заявник подав заявку до Міністерства у справах друку, телерадіомовлення і засобів масової інформації (Міністерство) про видачу ліцензії на відтворення фільму.</p> <p>15 жовтня 2003 року Міністерство відмовило заявникові у видачі ліцензії. Відмова була обґрунтована тим, що відповідно до інформації, наданої заступником Генерального прокурора, заявника було залучено до слідчих дій щодо незаконного виробництва, рекламування та розповсюдження еротичних і порнографічних фільмів та матеріалів, що є порушенням статті 242 Кримінального кодексу Російської Федерації.</p> <p>Заявник оскаржив відмову до Арбітражного суду м. Москви. Зокрема, він зауважив, що відмова Міністерства порушила його право на зайняття підприємницькою діяльністю та право інтелектуальної власності на його фільми. Заявник додав, що попередні фільми були схвалені для відтворення, і що він ніколи не був залученим до розповсюдження матеріалів порнографічного характеру.</p> <p>20 травня 2004 року Арбітражний суд м. Москви відмовив у задоволенні скарги заявника та підтримав рішення Міністерства, визнавши його законним та виправданим. Суд вказав, що заявникові не було пред'явлено обвинувачення у розповсюдженні матеріалів порнографічного змісту, проте він був допитаний поліцією як свідок. Жодного рішення в рамках кримінального провадження ще не було прийнято, і не виключено, що заявник міг бути причетний до незаконного розповсюдження матеріалів порнографічного змісту. Таким чином, було необхідно відмовити у видачі ліцензії заявникові з метою захисту неповнолітніх від матеріалів порнографічного змісту.</p> <p>7 вересня 2004 року Дев'ятий арбітражний апеляційний суд підтримав</p>

	<p>попереднє рішення суду в апеляційному порядку, оскільки була встановлена участь заявника у розповсюдженні матеріалів порнографічного змісту, підтверджена розміщеними в мережі Інтернет пропозиціями з їх продажу.</p> <p>22 листопада 2014 року Федеральний арбітражний суд Московського округу (Касаційний суд) підтримав попередні рішення судів, та встановив, що відмова у видачі ліцензії була законною, оскільки заявника було залучено до слідчих заходів стосовно розслідування фактів незаконного розповсюдження матеріалів порнографічного змісту. Заявник не був присутній під час судового слухання.</p> <p>29 листопада 2004 року копія рішення суду була направлена заявникові. Оскільки заявник не отримав його, він звернувся до Касаційного суду з проханням про видачу рішення і отримав його 18 квітня 2005 року.</p> <p>Зі слів заявника, обвинувачення у виробництві та розповсюдженні матеріалів порнографічного змісту в подальшому було знято у зв'язку з відсутністю складу злочину в діях заявника, а органи прокуратури офіційно вибачились за незаконне обвинувачення.</p> <p>ЄСПЛ вважає, що рішення національних судів, які містили посилання на залучення заявника до незаконного розповсюдження матеріалів порнографічного змісту, ґрунтувалися на припущеннях, а не встановлених фактах. Таким чином, національні суди не мали відповідних та достатніх підстав для висновку, що заявник створював або розповсюджував порнографічну продукцію (пункт 60 Рішення).</p> <p>ЄСПЛ зазначив, що таке далекосяжне обмеження права заявника на свободу вираження поглядів і позбавлення можливості поширювати будь-які аудіо- та відеоматеріали серед аудиторії не може бути виправданим. Тому не було розумного співвідношення між пропорційністю втручання та цілями, яких необхідно було досягнути (пункт 63 Рішення).</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів).
Дата прийняття:	10/09/2019
Дата набуття статусу остаточного:	10/09/2019 (Велика Палата)
Назва:	<p><u>CASE OF STRAND LOBBEN AND OTHERS v. NORWAY</u> <i>(Application no. 37283/13)</i> <i>Перегляд в порядку статті 43 Конвенції.</i></p>

Зміст:

Справа стосувалася рішення національних органів про позбавлення заявниці батьківських прав та надання дозволу прийомним батькам на усиновлення її сина Х.

30 листопада 2017 року більшістю голосів Палата суддів ЄСПЛ прийняла рішення про відсутність порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).

30 січня 2018 року заявники звернулися до ЄСПЛ із клопотанням про передачу справи на розгляд Великої Палати згідно з вимогами статті 43 Конвенції. 9 квітня 2018 року Велика Палата ЄСПЛ задовольнила клопотання заявників.

Заявниками є Т. (матір) та Х. (її син). У травні 2008 року заявниця звернулася до органу захисту дітей, оскільки була вагітна та перебувала у життєво складному становищі: не мала постійного місця проживання; тимчасово проживала з батьками та прийняла пропозицію органу захисту дітей залишитись у сімейному центрі в перші місяці життя дитини, для того щоб можна було оцінити її спроможність забезпечити належний догляд за дитиною. За період перебування в центрі із заявницею проводилися консультації щодо материнства, а також надавалася психологічна допомога.

Зрештою, після спливу одного місяця від народження Х., заявниця вирішила покинути сімейний центр. Працівники центру були стурбовані станом здоров'я дитини, оскільки Х. втратив багато ваги та не мав достатнього харчування. Органи влади вжили невідкладних заходів по догляду за дитиною – передали Х. до прийомної родини.

Дитина залишалась у прийомній родині протягом наступних трьох років, поки органи соціального захисту не надали згоди на його усиновлення в грудні 2011 року.

У 2010 році національні суди встановили, що припинення державної опіки над Х. не відповідає найкращим інтересам дитини, враховуючи його потреби у догляді та обмеженість батьківських навичок у матері. Зокрема, апеляційний суд вказав, що перебування у прийомній сім'ї має бути довготривалим; зустрічі заявниці та Х. не можуть мати на меті повернення Х. до його біологічної матері, а тому не можуть відбуватися частіше ніж чотири рази на рік.

У 2011 році Комісія соціального добробуту округу прийняла рішення про позбавлення заявниці батьківських прав та надання дозволу на усиновлення.

Комісія заслухала 21 свідка протягом трьох днів; на засіданні була присутня заявниця – матір Х., інтереси якої також представляв адвокат. Комісія підсумувала, що усиновлення відповідало б найкращим інтересам дитини.

Заявниця оскаржила рішення Комісії до суду, у 2012 році відбулися

	<p>судові слухання. Заявниця була присутня на судових слуханнях разом із представником протягом трьох днів заслуховування свідків професійним суддею, психологом та членом Комісії. Під час судових слухань було констатовано, що становище заявниці в певних сферах її життя покращилося – вона уклала шлюб та народила ще одну дитину у 2011 році, проте не виявила покращень у розумінні та співпереживанні за свого сина, який був психологічно вразливим і потребував безпеки та підтримки.</p> <p>Суди взяли до уваги той факт, що за три роки зустрічей заявниці з сином між ними не виникло психологічного зв'язку; суди також зазначили, що Х. був прив'язаний до своїх прийомних батьків, оскільки перебував з ними майже від народження, а тому усиновлення дало йому змогу почуватися членом сім'ї.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя) щодо обох заявників.

Огляд рішень Європейського суду з прав людини. Рішення за період з 07.09.2019 по 13.09.2019 / Відпов. за вип.: О. Ю. Тарасенко, Д. П. Мордас, Р. Ш. Бабанли. – Київ, 2019. – Вип. 31. – 5 стор.

Застереження:

1. Огляд окремих судових рішень, зокрема й їх переклад, здійснюється працівниками департаменту аналітичної та правової роботи Верховного Суду з використанням матеріалів, розміщених на веб-сайтах Європейського суду з прав людини:

<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>,

<https://hudoc.echr.coe.int>.

2. Огляд рішень здійснюється з метою ознайомлення з їх коротким змістом. Для повного розуміння суті висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним на веб-ресурсах Європейського суду з прав людини.

3. Інформація має суто допоміжний та довідковий характер та не має на меті висвітлити суть усієї проблематики, яка вирішується відповідними судовими рішеннями.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua